

EESTI NSV
AKADEEMILINE
BALLETI-

RIIKLIK
OOPERI- JA
TEATER

„ESTONIA”

«BAJADEER»

Imre Kálmán operett 3-es vaatuses
Julius Brammeri ja Alfred Grünwaldi libreto

Lavastaja: Valter Luts
Assistent: Bernhard Lülle
Liikumisjuht ja tantsud:
Heino Aassalu
Lavakujundus: Uno Kärbis
Kostüümid: Leida Klaus

Dirigent: Vallo Järvi
Assistent: ENSV teen. kunstnik
Tiiu Targama
Koormeister: Ira Trilljärv
Repetiitor: Kazimir Žipris

OSALISED:

Prints Radjami Lahore'st	Kalju Karask Kulno Raide
Odette Darimonde	Gerda Murre Silva Urb
Napoleon Saint Cloche	Endel Pärn Vello Viisimaa
Louis Philipp La Tourette	Hugo Malmsten Valter Luts Valdo Peetri
Mariette, tema abikaasa	Sophie Sooäär Asta Vihandi Ellu Puudist
Pimprinette, teatri «Chatelet» klaköör	Alfred Mering Bruno Mitt Sulev Nõmmik
Kolonel Parker	Juhan Jürgo Priit Ratas

Krahv Armand	Ants Aasma Enno Eesmaa Kalmer Tennossaar
Trebizonde, teatri «Chatelet» direktor	Jaan Johanson Bernhard Lülle Valter Luts
Dr. Cohen, ajakirjanik	Sulev Nõmmik Endel Pärn Vello Viisimaa Uno Vark
Fefe, noor daam	Eva Meil Asta Ots
Deva Sing, Lahore õueminister	Roland Vahtmaa Theo Puks
Printsi adjutant	Peeter Roos
Baari direktor	Johannes Kaal
Kapellteener	Feliks Künnapuu
Markii de Laval	Arnold Vaino
Jonny	Uno Vark Valdur Keerd Sulev Nõmmik
Olly	Milli Rebane Signe Tamm Milvi Kruusa
Jolly	Asta Ots Urve Tuulik

Teatrikülastajad, printsi külalised, teenrid

II vaatuse India tantsitaride tervituslaulus kaastegevad õppekoori liikmed

II vaatuse bajadeeride tantsus kaastegevad solistid: Ülle Ulla, Asta Olo, Signe Tamm, rühm: Asta O's, Asta Olo, Veera Leever, Juta Arg, Yvonne Raksnevitš, Hilja Liiv, Berta Kabišer, Helju Nael, Teesi Mötus, Aigi Rüütel, Aina Petersons, Mai Murdmaa, Elonna Koretskaja, Geeni Raudsepp, Elga Rips, Aime Leis, Ita Kongas, Margarita Monakova, Kity Kuskova, Hilda Malling.

Tegevuse aeg ja koht kahe maailmasõja vahel Pariisis

I vaatus: Chatelet teatris.

II vaatus: Prints Radjami palees, talveaias.

III vaatus: Ühe suurema hotelli baaris.

Etenduse juht: Leida Joonson.

Imre Kálman, opereti «Bajadeer» muusika autor sündis 1882. aastal ungari külas Šiofok, Balatoni järve ääres.

Juba poisikesena armastas ta muusikat, tundis elavat huvi teatri vastu. Kálmani unistuseks oli saada klaverikunstnikuks, tema ideaaliks olid Liszt ja Schuman. See unelm aga purunes, kuna noormehe käsi haigestus, tehes tal võimatuks klaverimängu. Kálman ei loobunud muusikast, ta astus muusikaakadeemiasse õppima kompositsiooni.

Pärast muusikaakadeemia lõpetamist kirjutas Kálman rea sümfoonilisi teoseid, laule ja klaveripalu. 1904.—1908. a. esines ta muusikakriitikuna. Asjatult otsis ta kirjastajaid oma sümfoonilistele teostele. Kas tõesti tuli loobuda muusikast?

Ei. Kálmani sõber operetihelilooja Viktor Jacoby veenas teda asuda tööle teatri-heliloojana.

Ja Kálmanist sai kogu maailmas armastatud operetimuusika meister. Kes ei tunne tema operettide «Mustlasprimaš», «Silva», «Mariza», «Tsirkusprintsess», «Montmartre'i kannike», «Kuradiratsur» j. t. kaunist muusikat?

Kálmani operetimuusika lähtub rahvameloodiast — see annab talle erilise soojuse, teeb ta arusaadavaks ja mitmekülgseks, aitab eredalt väljendada inimeste sügavamaid tundeid. Kálmani loodud viisid on lihtsad ja meelde jäävad, samaaegselt originaalsed. Oma kangelaste iseloomustamiseks kasutab Kálman laialdaselt juhtmotiivi võtteid. Eriti huvitavalt on lahendatud tema finaaliid — need on nagu tõelised sümfoonilised pildid oma läbitöötamise, esmaklassilise tehnika ja hiilgava instrumenteeringu poolest. Tänu Kálmani suurepärasele muusikale püsivad tema operetid ikka ja ikka kogu maailma operetiteatrite laval.

Opereti süžee on lihtne:

noor India prints Radjami Lahorest on kogu südamest armunud Pariisi Chatelet teatri primadonnasse Odette Darimonde'i. Ta pole südametumurdja ega seltskonnalõvi, nagu temast räägitakse Pariisi kõrgemas seltskonnas, vastupidi — ta vihkab tühist seltskonnaelu kogu selles liikuvate inimeste huvide piiratusega, mida igal sammul kohtab.

Selle «kõrgema seltskonna» tüüpilised esindajad on markii Napoleon St. Cloche, šokolaadivabrikant Louis Philipp La Tourette ja tema abikaasa Mariette.

La Tourette'i huvid piirduvad vaid oma ettevõtte kaudu tulu saamisega, maitsvate lõunasöökidega, delikatessidega ja heade jookidega, ta on nii mugav ja enesega rahulolev, et ta pigistab rahulikult silmad kinni oma naise koketeerimisele. Uhkeimad salongid, kabareed, ballid, limusiinid, tualetid, klatš — see on, milles tsirkuleerib Mariette'i ja Napoleoni ning teiste taoliste igapäevane elu.

Odette Darimonde pole tavaline primadonna, ta on daam selle sõna tõsisel mõttes, laia silmaringiga ja rikkaliku tundemaailmaga, seetõttu võlubki ta India printsi Radjami. Ja siis veendub Odette, mitte hüpnotiseerimise ega ka müstilise sugestiooni kaudu, et Radjami pole kerge-meelne elumees täis eksootilisi saladusi, ning ta kingib Radjamile oma vastuarmastuse.

Radjami armastab oma kodumaad, kuid juba 15-aastase noorukina toodi teda sealt Euroopasse, kuna Inglise valitsus soovis anda talle oma huvides euroopaliku kasvatuse ja hariduse. Palju peavad Radjami ja teised vürstid tegema nii nagu soovib ja nõuab Inglise valitsus, kellele pole tähtis India ja ta inimeste saatuse, vaid ainult tohutusuured kasumid muinasjutulise rikkuse maalt.

Eredalt väljendab operetis selle valitsuse suhtumist Inglismaa esindaja Lahores — kolonel Parker.

Lavastaja.

Hind 50 kop.

«Kommunist». Tell. 5935. 5000. MB-06898. 30. 09. 57.